

naj zdrži le en dan, vsaj še en dan, morda pa bi bilo dovolj celo dve uri...

Žleb je ozek in strm, pravzaprav je bolj podoben lednemu kaminu in v prvih trideset metrih ni prav nobene možnosti umika.

Sonce počasi postaja vroče. Le malo se je treba nagniti, da se s čelom dotaknem ledu v strmi steni. Ne, ne bom se umaknil od tukaj! Čeprav so se časi spremenili in čeprav sem v življenju našel tudi druge Anapurne — tako bi rekel **Lionel Terray**. Zdaj nisem več le samotni plezalski avanturist v najbolj divjih stenah in morda sem malo nor — toda ko stojim na konicah prstov ali derez, tedaj me še vedno vodi in usmerja ista magična sila kot pred petnajstimi leti v prvih velikih smereh in še vedno me spremlja tisti lepi občutek, da v steni zmorem natanko to, kar si želim...

Kdo bi tedaj lahko odnehal tik pod vrhom tako lepe gore?

Pogled v modri očesi jezer doline Llanganuco na drugi strani je bil kot nagrada za preplezano steno. Nova smer v njej se bo imenovala Oro del Inca, Zlato vladarja Inkov, saj žarki prvega jutranjega sonca spremenijo

Pavle Kozjek pod vrhom Južnega Huandoya

njene skale in led v rumeno zlato. In njen krstni boter naj bo sosednji velikan Huascaran, ki se dviga visoko nad dolino in brez besed pripoveduje zgodbo vsem, ki jo želijo in znajo poslušati: da za eno preplezano steno pride druga in da za vsakim osvojenim vrhom čaka naslednji, še višji.

PET DNI TEHTNIH POGOVOROV IN KULTURNEGA DOGAJANJA

ALJAŽEVI DNEVI POD TRIGLAVOM

MARJAN RAZTRESEN

Tako imenitnih Aljaževih dnevov, kot so bili letos od 23. do 27. avgusta na Dovjem, v Mojstrani in v Vratih, doslej še ni bilo. Občina Kranjska Gora in organizacijski odbor Aljaževih dnevov v Krajevni skupnosti Dovje-Mojstrana sta se ob 150-letnici rojstva **Jakoba Aljaža**, 100-letnici Aljaževega stolpa na vrhu Triglava in 50-letnici vzpona **Joža Čopa** in **Pavle Jesih** prek Osrednjega stebra v Severni triglavski steni kar najbolj potrudila, da so bili dnevi vsebinsko polni in tematsko najprimerneje obarvani.

Zametek Aljaževih dnevov je bila prva Aljaževa nedelja, ko je bila v cerkvi na Dovjem prvo majsko nedeljo leta 1984 maša v spomin na Aljažovo smrt 4. maja 1927. V letu, ko so odkrili spomenik Jakobu Aljažu ob cesti med Dovjem in Mojstrano, leta 1989, je bila v farni cerkvi tudi maša za nekdanjim župnikom, naslednje leto, ko je bila maša za isto leto umrlim kiparjem **Nebojšo Mitričem**, ki je spomenik izdelal, in ko so zadnjo soboto v avgustu v tamkajšnjem župnišču odprli razstavo fotografij kiparjevih izdelkov, se je sestal odbor za spomenik in takrat je **Anča Tolar** iz Turističnega društva Mojstrana dala pobudo, da bi Aljažev dan postal tradicionalen.

»Najprej je bilo mišljeno, da bi se kaj v spomin na pokojnega župnika dogajalo en sam dan, potem smo predstavniki Kulturno umetniškega društva Jaka Rabič, Turističnega društva Mojstrana, Planinskega društva Dovje Mojstrana in župnije sklenili, da bomo na tem področju delali skupaj in vsako leto pripravili kaj novega,« pravi župnik z Dovjega **France Urbanija**. »Pred-

lanskim je bil 29. avgusta v Vratih festival planinskih pesmi, ki smo ga pripravili v okviru Aljaževih dnevov, letošnji, četrti Aljaževi dnevi pa so bili doslej najimennitnejši in so trajali kar pet dni.«

ZLATOROG NA PROSTEM IN OKROGLA MIZA

V sredo, 23. avgusta ob 20.30, so gledališniki iz gledališča Tone Cufar z Jesenic na prostem v Mlačci nad Mojstrano pripravili predstavo Baumbachovega Zlatoroga v prevodu **Antona Funtka**. Na lepem prostoru, kjer se gre v Radovno, so ves dan pripravljali teren, zvečer pa je precej več kot sto gledalcev 15 igralcev imenitno zaigralo pravljico o Zlatorogu.

Eden od vrhuncev letošnjih Aljaževih dnevov je bil 24. avgusta, ko so ob 18. uri v Kulturnem domu na Dovjem najprej odprli razstavo fotografij članov Foto kluba z Jesenic, na kateri je 18 članov razstavljalo 69 barvnih fotografij z motivi iz domačega okolja. Dve uri pozneje je bila prav tam otvoritev letošnjih Aljaževih dnevov, na kateri je govoril župan Kranjske Gore **Jože Kotnik**, odličen celovečerni koncert Slovenskega okteta pa sta povezovala domačina **Leona Gomboc** in **Tomaž Pšenica**. Ob tej priložnosti so predstavili tudi kaseto s skladbami, ki jih je napisal in za nekatere pripravil tudi besedila Jakob Aljaž. Zamisel za kaseto »Spominčice« je dal **Franci Pavšer**, Aljaževe pesmi pa prepeva posebej za to priložnost sestavljena skupina 18 pevk in pevcev pod vodstvom umetniškega vodje skupine **Tomaža Tozona**. Dvanajst pesmi s te kasete, ki je izšla v Produkciji kaset in plošč RTV Slovenije, bomo podrobno še predstavili.

V osnovni šoli v Mojstrani je bila 25. avgusta okrogla miza na temo »Triglavski narodni park — varstvo alpskega okolja in usklajevanje razvojnih možnosti krajev v njem in na njegovem obrobju«. Za okroglo mizo je v polni avli šole sedelo deset razpravljalcev, in sicer **Stane Peterlin** iz Ministrstva za kulturo, strokovnjak za hudournike **prof. Jože Pintar**, direktor Triglavskega narodnega parka **Janez Bizjak**, moderator **prof. Stan-ko Klinar**, odlična poznavalka kmetijstva in še predvsem pašništva v visokogorju **Marija Markež**, predsednik domače Krajevne skupnosti **Alfred Šprager**, zastopnik občine **Stanko Kofler**, zastopnik Planinskega društva Dovje Mojstrana **Miro Ržen**, predstavnik Turističnega društva Mojstrana **Franci Voga** in predsednik agramne skupnosti Dovje **Maks Klinar**. Za uvod je **Jože Mihelič** iz Triglavskega narodnega parka z diapozitivi predstavil »svoj« park, v dveinpolurnem pogovoru, ki so mu med drugim prisostvovali tudi znani televizijski komentator s kulturnega področja **Jože Hudeček**, kmetijska strokovnjakinja **Mihaela Logar**, pospeševalka kmetijstva **Majda Lončnar** in številni domači kmetje, ki jih ta problematika zanima, pa so poslušalci zaradi tehtne in vsestranske razprave deseterice za okroglo mizo komajda prišli do besede.

Pohorju

ERNA MEŠKO

*Kako šumé tvoji gozdovi,
na nje prekrasen je pogled,
kako dehté vsi ti lesovi,
iz jelk in smrek zasajen svet!*

*Ko vzpenjam v tvoje se planine,
radostno speši mi korak,
srce od sreče naglo bije,
poživljajoč mi vdih je vsak.*

*Pozdravljajo me tvoje jase,
v soncu prešerno se bleste,
me vabijo, da se spočijem,
za kar hvaležno bo srce.*

*Tako počivam in uživam,
v daljavo plove mi oko,
po širnem svetu se oziram,
tam hrup — tu čutim mir gorko.*

*Spočita pot zdaj nadaljujem
in sreče polno je srce,
mi duša vriska vsa vesela
in vedno vleče me v gore...*

7. 1. 1995

SPOMINČICE

Glede na to, da je bilo prizorišče dogajanj na letošnjih Aljaževih dnevih vsak dan drugje, se je v soboto, 26. avgusta, preselilo proti slapu Peričniku. Zgodaj popoldne so ta dan odprli obnovljeno brv čez Bistrico pri Peričniku, ki je nadomestila star železen most, sramoto Triglavskega narodnega parka. **Franci Hartman** je sam po lastnih načrtih v starem domačinskem slogu izdelal leseno brv, na katero je z veseljem stopiti, kot pravijo domačini. Slovesnost ob odpiranju je organiziralo Turistično društvo Mojstrana, most je blagoslovil dovški župnik France Urbanija, predsednik Turističnega društva Franci Voga pa je v govoru razmišljal o tem, kako most povezuje bregove in kako je pomemben za življenje, čeprav se pne nad vodo, ki tudi pomeni življenje.

V nedeljo, zadnji dan Aljaževih dnevov, so načrtovali planinski pohod po poti Mojstrana—Vrtaška planina—Njivice—Poldov rovt—Aljažev dom v Vratih. Zaradi slabega vremena se je pred stavbo Triglavskega muzeja v Mojstrani zgodaj jutraj zbralo le kakšnih 30 planincev, ki so do treh popoldne prišli v Vrata na zaključno slovesnost letošnjih Aljaževih dnevov. V programu, ki ga je povezovala **Ana Erman**, je sodelovala **Rada Polajnar**, učiteljica, ki je tod zaslužna za planinsko vzgojo, France Urbanija je govoril o spominih na Aljaža, ki niso samo za nazaj, ampak predvsem za naprej, Ana Erman je predstavila dela vokalne skupine, ki je posnela Aljaževe Spominčice (»nemara bodo letošnji Aljaževi dnevi Slovincem še najbolj ostali v spominu po tej kaseti«, kot nam je dejal župnik Urbanija), zatem pa je bila pred Aljažovo kapelico v Vratih ob zaključku letošnjih praznovanj še maša.

Čeprav je vidni delež župnika Urbanije na kaseti komajda opazen, je izredno pomemben. Ko je Tomaž Tozon iskal predvsem manj znane Aljaževe skladbe, ki bi jih peli »njegovim« pevci, je nekega dne potrkal tudi na vrata župnišča na Dovjem in župnik mu je dal dovolj gradiva za kaseto. Zdaj premišlujejo, ali ne bi izdali še katero z Aljaževimi skladbami: »triglavski župnik« Aljaž je napisal vsaj 54 skladb (za toliko vemo, da jih je skomponiral) in bi bilo torej mogoče izdati še nekaj kaset.

KULTURNI VEČERI NA KREDARICI

Že v začetku avgusta, od 5. do 12., pa so bili v Triglavskem domu na Kredarici »družinski kulturni večeri«, katerih rdeča nit je bil Jakob Aljaž, njegova doba in delo. Vsak večer ob 19. uri je bila te dni v kapelici Marije Snežne na Kredarici maša, uro pozneje pa so se začeli večeri z najrazličnejšo in pestro vsebino, ki se je vsaj dotikala področij Aljaževega dela, če ga že ni neposredno obravnavala. Pevci, ki se imenujejo Vasovalci, so nastopali, pa Bežigranski fantje, Koledniki iz Kamnika, mladi Slovenci — maturanti iz Argentine, ki se imenujejo Rast, Gornjesavski kvintet Sava, podokničar **Franc Pestotnik**, moški pevski zbor iz Cola nad Vipavo, ki je ob sončnem vzhodu zapel pesem V hribih se dela dan, godba Pivovarne Laško, Kulturno umetniško društvo Dolga gora, 50 pevcev in plešalcev v narodnih nošah, ki je svoj program izvajalo na

poščadi za pristajanje helikopterja in med drugim zapelo tudi vrsto cerkvenih ljudskih pesmi, pred tem pa v polkrogu prelepo okrasilo amfiteater pred kapelico in še polepšalo mašno prizorišče, **prof. Janez Mece-novič** je premišljeval o generalu Maistru, čigar klic je odmeval tudi v Aljažu in njegovih sodobnikih, igralec in pesnik **Tone Kuntner** je recitiral svoje in tuje pesmi o življenju podeželskega človeka in njegovem odnosu do zemlje, en dan pa je bil na teh večerih navzoč tudi koprski škof **Metod Pirih**.

Vsaj še nekaj lepega se je tiste dni zgodilo na Kredarici: na poroki v kapelici je pel Domžalski komorni zbor.

»Tiste dni sem imel izvrstno kondicijo,« nam je pripovedoval dovški župnik in nadaljevalec Aljaževega dela na verskem področju France Urbanija. »Vsak večer okoli desetih, enajstih sem se s Kredarice odpravil v Krmo, Kot ali za Cmirom v dolino, da sem naslednje jutro in dopoldne tam opravil svoje obveznosti, popoldne pa sem se spet vrnil na Kredarico, da sem tam maševal in prisostvoval kulturnim večerom, ki jih je polepšalo izbrano petje — in tako vsak dan ves teden.«

NOVA KNJIGA O TRIGLAVSKEM ŽUPNIKU

Stopetdesetletnico Aljaževega rojstva so z različnimi prireditvami in drugačnimi priložnostmi proslavili tudi v nekaterih drugih krajih Slovenije: v Šentvidu v Ljubljani je bil Aljažev šentviški teden, v Aljaževem rojstnem kraju Zavrhu pod Šmarno goro so se obletnice spomnili 8. julija (rojen je bil 6. julija) predstavniki Planinskega društva Dovje Mojstrana, dovške župnije in Glasbene maticice, proslava je bila tudi pri Aljaževem spomeniku na Šmarni gori, v Planinskem društvu Jakob Aljaž v Mariboru so pripravili Aljaževo sobo, na nekaterih postajah Aljaževega delovanja so od letošnjega poletja vpisne knjige in žigi, bodo pa v njegovi rojstni hiši, na Šmarni gori, v Trziču, Dobravi pri Kropi in na Dovjem, na Aljaža se spominjajo kranjski osnovnošolci, slišati je, da nastaja nova knjiga o triglavskem župniku...

Šele ob vsem tem, kar smo o Aljažu zvedeli do letos, se pravzaprav začnemo zavedati, kako ogromno in pomembno je bilo njegovo delo za slovenstvo — in da smo o tem delu v resnici prav malo vedeli.

FRANCOZA SVETUJETA FOTOVOLTNE CELICE IN SUHA STRANIŠČA

ČISTA ENERGIJA ZA ČISTE GORE

Od 28. avgusta do 4. septembra sta bila v Sloveniji francoska strokovnjaka **Pierre Colombot** in **Gerard Moine** in si ta čas ogledala nekaj slovenskih planinskih postojank 1. kategorije, ki so opremljene s suhimi stranišči in fotovoltnimi celicami za oskrbo z električno energijo. Pierre Colombot je vodja raziskovalnega inštituta, ki se ukvarja s projektiranjem in gradnjo sanitarij na težko dostopnih območjih, torej tudi v planinskih postojankah, in je avtor »suhlega stranišča« — to je bila podlaga za prototip suhega stranišča v Zasavski koči na Prehodavcih. Gerard Moine je elektroinženir v družbi Total Energie in specialist za opremljanje planinskih postojank s fotovoltnimi celicami; doslej je tako opremil že več kot 40 planinskih postojank v Franciji. V Slovenijo sta prišla, da bi si ogledala nekatere naše planinske koče, svetovala vsak na svojem področju ter tako vzpostavila stike za nadaljnje sodelovanje na tehnološkem področju med Francijo in Slovenijo.

DESET KOČ POD DROBNOGLEDOM

Njun obisk je posledica poznanstva med namestnikom vodje delegacije Komisije Evropske unije pri Vladi Republike Slovenije **Pierrom Borgoltzem** in strokovnim sodelavcem Gospodarske komisije (GK) pri Planinski zvezi Slovenije **Danilom Sbrizajem**. O obisku sta se začela dogovarjati že pred letom dni, in sicer z vso podporo PZS, pri tem pa se je Pierre Borgoltz kot velik ljubitelj slovenskih gorá in tudi član PD Integral (je pa tudi član planinskega društva Rongead iz Lyona) zelo trudil za čimprejšnji obisk. Stroške za oba strokovnjaka je po že poprejšnjem dogovoru krila EU skupaj z deželno vla-

do departmana Rhone-Alpes, stroške za bivanje v planinskih kočah in za njegovo spremstvo pa PZS.

Sprva je bilo predvideno, da si bosta Francoza ogledala le tri planinske postojanke, le nekaj dni pred njunim prihodom pa je bil načrt in na pobudo francoske strani spremenjen. Tako sta si ogledala kar deset slovenskih planinskih koč, in sicer 29. avgusta Kočo na planini pri Jezeru, dan pozneje Kočo pri Triglavskih jezerih in Zasavsko kočo na Prehodavcih, še dan pozneje Tržaško kočo na Doliču, Dom Planika pod Triglavom in Triglavski dom na Kredarici, 1. septembra sta se mimo Vodnikovega doma na Velem polju vrnila v dolino, dan pozneje sta obiskala Frischaufov dom na Okrešlju in Kočo na Loki pod Raduho, zadnji dan ogleda pa še Kočo na Kriški gori. Ker je bil v akcijo vključen tudi Triglavski narodni park, sta si 1. septembra ogledala še njihovo kočo na Rudnem polju. Oba Francoza je ves čas spremljal Danilo Sbrizaj, v posameznih postojankah pa so se jim pridružili še nekateri člani Gospodarske komisije pri PZS, tako **Silva Strassberger**, **Borut Železnik**, **Gregor Bregar**, **Janez Duhovnik** in **Janez Kratnar** ter predstavnik TNP **Martin Šolar**.

Francoska gosta sta si v teh planinskih kočah ogledala električno instalacijo in sanitarno urejenost postojank ter opravila pogovore z gospodarji postojank, da sta si ustvarila kar najbolj natančno predstavo o vsaki od planinskih koč. Podatke, ki sta jih zbrala, bosta uporabila za izdelavo poročila, v katerem bosta za vsako postojanko posebej svetovala po njenem mnenju najprimernejše rešitve tako glede energetske oskrbe kot glede sanitarij. Nasploh pa sta menila, da so slo-